

TLAČOVÁ SPRÁVA

Vyhlasenie

Významného lesníckeho miesta Pamätníky Jozefa Dekreta Matejovie

Organizátor: LESY SR, š. p., Lesnícke a drevárske múzeum

Termín: 21. 3. 2024, 14.00 h.

Miesto: Park Jozefa Dekreta Matejovie na Národnej ulici v Banskej Bystrici

Dvadsiateho prvého marca t. r. sa v Parku Jozefa Dekreta Matejovie v Banskej Bystrici uskutoční vyhlásenie Významného lesníckeho miesta Pamätníky Jozefa Dekreta Matejovie. Začíname tak programovo naplňať v januári ohlásený Rok Jozefa Dekreta Matejovie, ktorého 250 ročné jubileum si pripomínáme. Súčasťou VLM je park nesúci meno tejto osobnosti na Národnej ulici, miesto, kde Dekret býval, kde stál jeho dom na Hornej ulici a miesto, kde je pochovaný – banskobystrický rímsko-katolícky cintorín. V rámci dlhodobého realizovaného projektu VLM ide už o 63. verejne vyhlásenú a označenú lokalitu, za ktorou budú tento rok nasledovať ešte ďalšie.

Jozef Dekret-Matejovie sa na prelome 18. a 19. storočia stal nositeľom pokroku v lesnom hospodárstve. Človek s jednoduchým pôvodom, bez absolvovania lesníckeho vzdelania, avšak vytrvalý samouk dosiahol post komorského lesmajstra. Jeho úlohou bolo zabezpečiť dostatok dreva pre bane a priemysel kráľovskej komory vo Viedni. Jozef Dekret Matejovie si však sám pred sebou vytýčil aj ďalšiu, oveľa náročnejšiu úlohu – obnoviť priemyslom zdevastované lesné porasty. V tom čase už visel nad spoločnosťou, ktorá bola závislá na dreve, doslova Damoklov meč.

Dekret pochopil nevyhnutnosť zachovať lesy na zaistenie budúcej produkcie dreva. Zaviedol plánovité zalesňovanie spustošených plôch. Postupne preniesol ťažbu do vzdialenejších lokalít, aby zmenšil nápor na silne atakované lesy v blízkosti ľudských sídiel a miest priemyselnej aktivity. Rubné plochy zmenšoval a snažil sa ich rozptýliť na väčšej ploche. Kde to bolo možné, zavádzal clonné ruby (podrastový hospodársky spôsob) a snažil sa tak využiť prirodzenú obnovu lesa. Rozsiahle staré holiny zalesňoval sejbou semien, neskôr sadbou sadeníc. Snažil sa obmedziť pastvu v lese, úplne ju vylúčiť na rúbaniskách a v mladých porastoch a les ochrániť aj stabilizáciou hraníc medzi lesnými pozemkami a plôch bez lesa.

Pristupoval k drevu ako cennej surovine, ktorou neslobodno plytvať. Zavádzal racionalizačné opatrenia, napr. sekeru pri ťažbe nahradil pílou, zaviedol výrobu drevného uhlia z poťažbových zvyškov (košíkovanie) a spracovanie dreva z už nepoužívaných dopravných a iných stavieb (napr. šmykov). Postupne znížil ťažbu dreva natoľko, že sa v roku 1838 priblížila úrovni prírastku.

Pre dnešných nasledovníkov Dekreta je inšpiratívna najmä jeho otvorenosť k novým myšlienkam, ochota odvrhnúť staré metódy práce, ktoré sa ukázali ako neúčinné až škodlivé a namiesto nich aplikovať nové postupy založené na znalostiach a vedomostiach. Otvorenosťou mysle, vierou vo svoje schopnosti a svojou odbornosťou a usilovnosťou je vzorom pre súčasné aj budúce generácie slovenských lesníkov.

